

ภาคผนวก ก

กระบวนการในการจัดเวทีระดมความคิด

ขั้นตอนที่ 1 การค้นหาประเด็นทางสิ่งแวดล้อมที่ต้องการนำมาสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

การระดมความคิดในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

เรื่องป่าของชุมชน ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

วันอังคารที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนประชารุ่ง

กิจกรรมที่ 1 การลงทะเบียน

เวลาที่ใช้ : 30 นาที (13.00 – 13.30 น.)

วิธีดำเนินการ : ให้ผู้เข้าร่วมทุกคนได้ลงชื่อ – สกุล

อุปกรณ์ : ใบลงทะเบียน จำนวน 1 ชุด

กิจกรรมที่ 2 การเปิดงาน และการแนะนำตัว

จุดประสงค์ : เพื่อให้ทุกคนได้รู้จักชื่อและสร้างความคุ้นเคย

เวลาที่ใช้ : 30 นาที (13.30 - 14.00 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. จัดให้ผู้เข้าร่วมนั่งระดมความคิดเป็นวงกลมโดยการหันหน้าเข้าหากัน

2. ประธานกล่าวเปิดงาน คือ อาจารย์สว่าง รวมจินดา

3. ให้แนะนำชื่อ ที่อยู่ และความคาดหวังในการเข้าร่วมระดมความคิดในครั้งนี้ โดยเปิด

โอกาสให้ผู้เข้าร่วมใช้เทคนิคหรือการพูดแบบใดก็ได้ และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นซักถามได้ เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคย

4. กำหนดข้อตกลงในการปฏิบัติร่วมกันในเวทีระดมความคิด

กิจกรรมที่ 3 การค้นหาประเด็นทางสิ่งแวดล้อมที่ต้องการนำมาสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

จุดประสงค์ : 1. เพื่อค้นหาประเด็นทางสิ่งแวดล้อมที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้

2. เพื่อนำกระบวนการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการค้นหาประเด็นความสนใจของชุมชน

เวลาที่ใช้ : 1 ชั่วโมง 30 นาที (14.00 - 15.30 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. เชิญตัวแทนจากทางโรงเรียนกล่าวถึงการดำเนินการของโรงเรียนในการจัดสร้าง

หลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น

2. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้ระดมความคิดเกี่ยวกับความเชื่อมโยงของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับวิถีชีวิตของชุมชน โดยการแบ่งเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน พร้อมทั้งการนำเสนอในเวทีด้วย

3. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมสรุปผลการระดมความคิด พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น

เพิ่มเติมได้

4. ร่วมกันระดมความคิดในประเด็นของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ต้องการนำมาสร้าง
เป็นหลักสูตรท้องถิ่น

- อุปกรณ์ : 1. กระดาษบรูฟ จำนวน 5 แผ่น
2. ปากกาเคมี

กิจกรรมที่ 4 การกำหนดผู้เข้าร่วมในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

- จุดประสงค์: เพื่อร่วมกำหนดผู้เข้าร่วมในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น
เวลาที่ใช้ : 30 นาที (15.30 - 16.00 น.)
วิธีดำเนินการ : 1. ร่วมระดมความคิดเห็นในประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดผู้เข้าร่วมในการสร้าง
หลักสูตรท้องถิ่น
2. แจ้งให้ผู้เข้าร่วมได้ทราบเกี่ยวกับการจัดเวทีระดมความคิดในครั้งต่อไปอย่างคร่าว ๆ

กิจกรรมที่ 5 รับประทานอาหารว่าง

- วิธีดำเนินการ : ผู้เข้าร่วมสามารถรับประทานอาหารว่างและดื่มน้ำได้ตลอดเวลา

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เรื่องป่าของชุมชน

การระดมความคิดในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

เรื่องป่าของชุมชน ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

วันอังคารที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545

ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนประชาบำรุง

กิจกรรมที่ 1 การลงทะเบียน และรับเอกสาร

เวลาที่ใช้ : 30 นาที (12.30 - 13.00 น.)

วิธีดำเนินการ : ให้ผู้เข้าร่วมทุกคนได้ลงชื่อและรับสมุดบันทึกที่จะใช้ในการประชุม

อุปกรณ์ : 1. ใบลงทะเบียน จำนวน 1 ชุด
2. สมุดบันทึกคนละ 1 เล่ม จำนวน 50 เล่ม
3. ปากกาคคนละ 1 ด้าม จำนวน 50 ด้าม
4. ป้ายแขวนคอ (เขียนชื่อเล่น) จำนวน 50 อัน

กิจกรรมที่ 2 การเปิดงาน และการแนะนำตัว

จุดประสงค์ : เพื่อให้ทุกคนได้รู้จักชื่อและสร้างความคุ้นเคย

เวลาที่ใช้ : 40 นาที (13.00 - 13.40 น.)

วิธีดำเนินการ : 13.00- 13.10 น. ประธานกล่าวเปิดงาน คือ พระสังฆรักษ์วิฑูญ ปสนน จิตโต

13.10-13.15 น. ผู้ดำเนินการกล่าวแนะนำตัวเอง ชื่อเรื่องวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา และชื่อผู้ร่วมงาน

13.15 - 13.30 น. ให้ผู้เข้าร่วมได้แนะนำตัวเอง โดยการบอกชื่อ - สกุลและชื่อเล่นเพื่อจะ

ให้เรียกได้ง่ายและมีความสนิทสนมมากยิ่งขึ้น

13.30-13.40 น. นำเสนอขั้นตอนทั้งหมดในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น โดยภาพรวม

และเหตุผลที่เลือกเรื่องป่าของชุมชนมาสร้างเป็นหลัก สูตรท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 3 การสร้างความเข้าใจร่วมกันในเรื่อง "การมีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องป่าของชุมชน"

จุดประสงค์ : 1. เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันถึงความจำเป็นที่ให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

2. เพื่อให้ได้ข้อตกลงร่วมกันที่จะใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการระดมความคิด

เวลาที่ใช้ : 30 นาที (13.40 - 14.10 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ผู้ดำเนินการกล่าวถึงข้อตกลงหรือข้อควรปฏิบัติของการมีส่วนร่วมในการระดมความคิด

2. ผู้ดำเนินการนำเสนอประเด็นการแสดงความคิดเห็นในความหมายและประโยชน์

ของการมีส่วนร่วม

3. ให้ร่วมแสดงความคิดเห็นรวมทั้งกลุ่มใหญ่ โดยให้ทุกคนได้หมุนเวียนกันออกไปเขียน

บนกระดาษที่ติดฝาผนังไว้แล้ว

4. สรุปประเด็นแล้วอ่านให้ผู้เข้าร่วมฟัง และสอบถามเพิ่มเติมว่ามีใครต้องการเพิ่มเติมอะไรอีกบ้าง

5. ผู้ดำเนินการกล่าวถึงเหตุผลที่ได้นำการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนมาใช้ในการปฏิรูปการศึกษา โดยการสร้างเป็นหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องป่าของชุมชน ซึ่งจะกล่าวถึงเหตุผล 4 ประการ คือ

- 5.1 วิถีชีวิตที่ต้องพึ่งพิงป่า
- 5.2 สภาพทรัพยากรธรรมชาติ เรื่องป่า
- 5.3 การรวมกลุ่มของชุมชนที่มีผู้ร่วมกิจกรรมเฉพาะวัยผู้ใหญ่เท่านั้น
- 5.4 ผลการประชุมเพื่อเลือกประเด็นมาสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เมื่อวันที่ 13

พฤศจิกายน 2545

- อุปกรณ์ : 1. แผ่นป้ายเขียนประเด็นคำถาม "การมีส่วนร่วม คืออะไร"
2. แผ่นป้ายเขียนประเด็นคำถาม "การมีส่วนร่วมมีประโยชน์อะไรบ้าง"
3. ปากกาเคมี จำนวน 10 ด้าม

กิจกรรมที่ 4 ค้นหารูปแบบการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

จุดประสงค์ : เพื่อให้ได้รูปแบบการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องป่าของชุมชน

เวลาที่ใช้ : 30 นาที (14.10 – 14.40 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. นำเสนอรูปแบบการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น 2 รูปแบบ คือ

1.1 ตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (นำเสนอโดยการเขียนลงใน

กระดาษปรีฟ)

1.2 ต้องการปรับปรุงใหม่

2. แบ่งผู้เข้าร่วมออกเป็น 5 กลุ่ม โดยแยกนักเรียนออกจากผู้ใหญ่

3. ให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและให้เหตุผลประกอบภายในกลุ่มของตนเอง ให้เวลากลุ่มละ 15 นาที

4. นำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ โดยทุกกลุ่มมีเวลากลุ่มละ 3 นาที

5. สรุปประเด็นออกมาเป็น mind mapping ที่รวบรวมความคิดเป็นกลุ่มใหญ่ให้แสดง

ความคิดเห็นต่อรูปแบบที่ได้สรุปไว้

- อุปกรณ์ : 1. กระดาษปรีฟเขียนรูปแบบการสร้างหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ
2. กระดาษ A4 ให้เห็นผลการสรุปภายในกลุ่มของตนเอง จำนวน 5 แผ่น
3. กระดาษปรีฟเขียน mind mapping
4. ปากกาเคมี จำนวน 2 ด้าม

กิจกรรมที่ 5 พักรับประทานอาหารว่าง

เวลา : 10 นาที

อุปกรณ์ : ขนม และน้ำ

กิจกรรมที่ 6 การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เรื่องป่าของชุมชน (การกำหนดความคาดหวังของการเรียนรู้ว่าเมื่อเรียนเรื่องป่าของชุมชนไปแล้วต้องการให้เด็กเกิดอะไรขึ้นบ้าง)

- จุดประสงค์ : เพื่อร่วมกันกำหนดความคาดหวังจากนักเรียนหลังจากได้นำหลักสูตรไปใช้
- เวลาที่ใช้ : 50 นาที (15.20 - 16.10 น.)
- วิธีดำเนินการ : 1. แบ่งกลุ่มย่อยตามกลุ่มเดิมในกิจกรรมที่ 4 เลือกประธานและเลขานุการใหม่
2. ให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็น "ความคาดหวังของการเรียนรู้ว่าเมื่อเรียนเรื่องป่าของชุมชนไปแล้วต้องการให้นักเรียนเกิดอะไรขึ้นบ้าง" ให้เขียนเหตุผลลงในกระดาษ A4 มีเวลาคิดกลุ่มละ 30 นาที และนำเสนอเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 นาที
3. ผู้ดำเนินการต้องสรุปประเด็นทั้งหมดลงบนกระดาษปรีฟ ให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นทั้งกลุ่มใหญ่ต่อประเด็นที่สรุปออกมา สามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขข้อสรุปนี้ได้
4. สรุปอีกครั้งหลังจากการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว
- อุปกรณ์ : 1. กระดาษปรีฟ จำนวน 1 แผ่น
2. ปากกาเคมี จำนวน 2 ด้าม
3. กระดาษ A4 จำนวน 5 แผ่น

กิจกรรมที่ 7 การประเมินผลการระดมความคิดในการสร้างหลักสูตร

- จุดประสงค์ : เพื่อให้ทราบผลการดำเนินการระดมความคิดแบบมีส่วนร่วมและการนำไปปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป
- ระยะเวลาที่ใช้ : 15 นาที (16.10 - 16.25 น.)
- วิธีดำเนินการ : 1. ให้ทุกคนที่เข้าร่วมในการระดมความคิดครั้งนี้ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเป็นรายบุคคลในประเด็นดังนี้
1.1 รูปแบบการระดมความคิดเห็นวันนี้ เป็นอย่างไรบ้าง โดยการแยกย่อยในการแสดงความคิดเห็น เช่น วิธีการแบ่งกลุ่ม โอกาสในการแสดงความคิดเห็น บรรยากาศโดยทั่วไป และเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม
1.2 สิ่งที่ดีอยู่แล้วหรือสิ่งที่ต้องการให้แก้ไข
1.3 ข้อเสนอแนะครั้งต่อไปในการจัดการระดมความคิด
2. แจกกระดาษ A4 คนละ 1 แผ่น แล้วให้แต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่กำหนด ให้เวลา 10 นาที

กิจกรรมที่ 8 นัดแนะการระดมความคิดในครั้งต่อไป

- ระยะเวลาที่ใช้ : 5 นาที (16.25 - 16.30 น.)
- วิธีดำเนินการ : 1. สรุปกิจกรรมในวันนี้ทั้งหมด
2. นัดวันที่สำหรับการระดมความคิดในครั้งต่อไป โดยจะเสนอว่าควรจะเป็นวันอาทิตย์ที่ 17 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 แล้วสอบถามผู้เข้าร่วมอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดหัวข้อและเนื้อหาย่อย
 การระดมความคิดในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น
 เรื่องป่าของชุมชน ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง
 วันอาทิตย์ ที่ 17 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2545
 ณ ลานใต้อาคารเรียน โรงเรียนประชาบำรุง

กิจกรรมที่ 1 การลงทะเบียน และรับเอกสาร

- เวลาที่ใช้ : 30 นาที (12.30 - 13.00 น.)
 วิธีดำเนินการ : 1. ให้ผู้เข้าร่วมทุกคนได้ลงชื่อ
 2. รับเอกสารผลการระดมความคิดครั้งที่ผ่านมา
 อุปกรณ์ : 1. ใบลงทะเบียน จำนวน 1 ชุด
 2. เอกสารผลการระดมความคิดครั้งที่ผ่านมา จำนวน 50 ชุด
 3. ปากกา
 4. ป้ายแขวนคอ (เขียนชื่อเล่น) จำนวน 50 อัน

กิจกรรมที่ 2 กล่าวเปิดงาน

- จุดประสงค์ : เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้รู้ถึงการเริ่มต้นในการระดมความคิด
 เวลาที่ใช้ : 10 นาที (13.00 - 13.10 น.)
 วิธีดำเนินการ : ประธานกล่าวเปิดงาน คือ นายเหล็บ สาเหล็บ

กิจกรรมที่ 3 ทบทวนการระดมความคิดครั้งที่ผ่านมา

- จุดประสงค์ : 1. เพื่อทบทวนผลการระดมความคิดในครั้งที่ผ่านมา
 2. เพื่อความเข้าใจตรงกันถึงขั้นตอนที่กำลังดำเนินการในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น
 เวลาที่ใช้ : 20 นาที (13.10 - 13.30 น.)
 วิธีดำเนินการ : 1. ทบทวนข้อตกลงในการมีส่วนร่วมในการระดมความคิด
 2. นำเสนอขั้นตอนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นทั้งหมดพร้อมทั้งอธิบาย
 “ขั้นตอนที่ได้ดำเนินการระดมความคิดผ่านมาแล้ว”
 3. ให้ทุกคนดูเอกสารที่ได้รับแจก
 4. ชี้แจงเอกสารผลการระดมความคิดของครั้งที่ผ่านมา โดยให้สอดคล้องกับขั้นตอน

ในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถเข้าใจได้ว่ามีขั้นตอนใดบ้างที่ได้ดำเนินการไปแล้วและผลออกมาอย่างไร โดยการเรียงลำดับเอกสารดังนี้

“การมีส่วนร่วมคืออะไร”

“การมีส่วนร่วมมีประโยชน์อะไรบ้าง”

“รูปแบบในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น”

“ความคาดหวังหลังจากนักเรียนได้เรียนเรื่องป่าของชุมชนไปแล้ว”

“ความคิดเห็นต่อการจัดครั้งก่อน”

5. อธิบายขั้นตอนในการระดมความคิดที่จะดำเนินการในวันนี้
 “การร่วมกันกำหนดหัวข้อที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียน”
 “การร่วมกันกำหนดเนื้อหาย่อยที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียน”

- อุปกรณ์ : 1. แผ่นป้ายแสดงขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น
 2. เอกสารผลการระดมความคิดในครั้งที่ผ่านมา
 3. กระดาษขาว

กิจกรรมที่ 4 ร่วมกันคิดหัวข้อที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้

จุดประสงค์ : 1. เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของ “ความคาดหวังหลังจากนักเรียนได้เรียนเรื่องป่าของชุมชนไปแล้ว” ว่าต้องสอดคล้องกับหัวข้อที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียน

2. เพื่อช่วยกันคิดหัวข้อที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียน
 3. เพื่อให้ได้เนื้อหาย่อยของแต่ละหัวข้อที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียน

เวลาที่ใช้ : 50 นาที (13.30 – 15.50 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วม โดยมีครูแยกนักเรียนออกจากผู้ใหญ่ แล้วให้นับจำนวน

- 1.1 นักเรียนแบ่งออกเป็น 1 กลุ่ม
 -1.2 ผู้ใหญ่ให้นับ 1-2 แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

2. อธิบายข้อตกลงในการทำงานกลุ่ม คือ

- 2.1 เลือกประธาน เลขานุการของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้มีผู้นำเสนอ และผู้จด

บันทึกของกลุ่ม

2.2 เขียนชื่อสมาชิกในกลุ่มลงในกระดาษที่แจกให้

2.3 เอกสารที่เกิดจากการคิดของกลุ่มให้เก็บรวบรวมเพื่อส่งให้ผู้ดำเนินกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นการนำเสนอทุกครั้ง

3. นำเสนอแผ่นป้าย “ความคาดหวังหลังจากนักเรียนได้เรียนเรื่องป่าของชุมชนไปแล้ว”

พร้อมทั้งอธิบายการเขียน “หัวข้อที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียน” ว่าต้องมีความสอดคล้องกัน แล้วให้ทุกกลุ่มได้คิดตามคำถาม คือ “ท่านคิดว่าในเรื่องป่าของชุมชนนั้น ต้องการให้นักเรียนได้เรียนในหัวข้ออะไรบ้าง และแต่ละหัวข้อนั้นประกอบด้วยเนื้อหาย่อยอะไรบ้าง” ให้เขียนออกมาเป็นข้อๆ แต่ละกลุ่มมีเวลา ประมาณ 45 นาที

4. ให้ทุกกลุ่มเขียนลงกระดาษปรีฟ เพื่อความสะดวกในการนำเสนอ
 5. ออกมานำเสนอทุกกลุ่มๆ ละ 5 นาที
 6. ผู้ดำเนินการจะสรุปลงบนกระดาษปรีฟ ของทุกกลุ่มออกมาเป็นข้อ ๆ
 7. ให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นทั้งกลุ่มใหญ่ เพื่อการเพิ่มเติมหรือตัดออกในส่วนที่

ยังไม่สมบูรณ์

8. ผู้ดำเนินการสรุปเป็นครั้งสุดท้าย

- อุปกรณ์ : 1. กระดาษ A4 20 แผ่น
 2. แผ่นป้าย “ความคาดหวังหลังจากนักเรียนได้เรียนเรื่องป่าของชุมชนไปแล้ว”
 3. กระดาษปรีฟ 6 แผ่น

4. ปากกาเคมี 8 ด้าม

5. กระดาษขาว

กิจกรรมที่ 5 พักรับประทานอาหารว่าง

เวลา : รับประทานอาหารได้ตลอดเวลาในช่วงการทำกิจกรรมกลุ่ม

อุปกรณ์ : ขนม และน้ำ

กิจกรรมที่ 6 สรุประเด็นและผลในการระดมความคิดของวันนี้ทั้งหมด

จุดประสงค์ : เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนของผลการระดมความคิดในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

เวลาที่ใช้ : 10 นาที (16.00 – 16.10 น.)

วิธีดำเนินการ : ต้องสรุปตามประเด็นดังนี้

1. ความคาดหวังหลังจากนักเรียนได้เรียนเรื่องป่าของชุมชนไปแล้ว (มาตรฐานการเรียนรู้)
2. หัวข้อที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียน (สาระการเรียนรู้)
3. เนื้อหาย่อยของหัวข้อที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียน (หน่วยการเรียนรู้)

กิจกรรมที่ 7 การประเมินผลการระดมความคิดในการสร้างหลักสูตร

จุดประสงค์ : เพื่อให้ทราบผลการดำเนินการระดมความคิดแบบมีส่วนร่วมและการนำไปปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

ระยะเวลาที่ใช้ : 15 นาที (15.50 - 16.05 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ให้ทุกคนที่เข้าร่วมในการระดมความคิดครั้งนี้ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเป็นรายบุคคลในประเด็นดังนี้

1.1 รูปแบบการระดมความคิดเห็นวันนี้ ว่ามีข้อดี หรือข้อควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง โดยการแยกย่อยในการแสดงความคิดเห็น เช่น วิธีการแบ่งกลุ่ม โอกาสในการแสดงความคิดเห็น บรรยากาศ โดยทั่วไป และเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม

1.2 ข้อเสนอแนะครั้งต่อไปในการจัดการระดมความคิด

2. แจกกระดาษ A4 คนละ 1 แผ่น แล้วให้แต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่กำหนด ให้เวลา 10 นาที

3. เก็บรวบรวมของทุกคน

อุปกรณ์ : กระดาษ A4 55 แผ่น

กิจกรรมที่ 8 นัดแนะการระดมความคิดในครั้งต่อไป

ระยะเวลาที่ใช้ : 15 นาที (16.05 – 16.20 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. สรุปกิจกรรมในวันนี้ทั้งหมด

2. นัดวันสำหรับการระดมความคิดในครั้งต่อไป โดยจะเสนอว่าควรจะเป็น วันอาทิตย์ที่

24 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2545 แล้วสอบถามผู้เข้าร่วมอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดแผนการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้สอนนักเรียน

การระดมความคิดในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

เรื่องป่าของชุมชน ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

วันอาทิตย์ที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2545

ณ ใต้อาคารเรียน โรงเรียนประชาบำรุง

กิจกรรมที่ 1 การลงทะเบียน และรับเอกสาร

เวลาที่ใช้ : 30 นาที (12.30 - 13.00 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ให้ผู้เข้าร่วมทุกคนได้ลงชื่อ

2. รับเอกสารผลการระดมความคิดครั้งที่ผ่านมา

อุปกรณ์ : 1. ใบลงทะเบียน จำนวน 1 ชุด

2. เอกสารผลการระดมความคิดในเรื่องหัวข้อ (บทเรียนเรื่องที่) และเนื้อหาย่อยที่ต้องการ

ให้เด็กได้เรียน จำนวน 40 ชุด

3. ปากกา

กิจกรรมที่ 2 กล่าวเปิดงาน

จุดประสงค์ : เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้รู้ถึงการเริ่มต้นในการระดมความคิด

เวลาที่ใช้ : 10 นาที (13.00 - 13.10 น.)

วิธีดำเนินการ : ผู้ดำเนินการกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมและกล่าวทบทวนจำนวนครั้งของการจัด เวทีการระดมความคิดในครั้งที่ผ่านมา

กิจกรรมที่ 3 ทบทวนการระดมความคิดครั้งที่ผ่านมา

จุดประสงค์ : 1. เพื่อทบทวนผลการระดมความคิดในครั้งที่ผ่านมา

2. เพื่อความเข้าใจตรงกันถึงขั้นตอนที่กำลังดำเนินการในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

เวลาที่ใช้ : 20 นาที (13.10 - 13.30 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ทบทวนข้อตกลงในการมีส่วนร่วมในการระดมความคิด

2. นำเสนอขั้นตอนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นทั้งหมดพร้อมทั้งอธิบายขั้นตอนที่ได้

ดำเนินการระดมความคิดผ่านมาแล้ว

3. ให้ทุกคนดูเอกสารที่ได้รับแจก คือ หัวข้อ (บทเรียนเรื่องที่) และเนื้อหาย่อยที่ต้องการ

ให้เด็กได้เรียน

4. ชี้แจงเอกสารผลการระดมความคิดของครั้งที่ผ่านมา โดยให้สอดคล้องกับขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถเข้าใจว่ามีขั้นตอนใดบ้างที่ได้ดำเนินการไปในครั้งที่แล้ว และผลออกมาอย่างไร โดยการเรียงลำดับเอกสารดังนี้ คือ หัวข้อ (บทเรียนเรื่องที่) และเนื้อหาย่อยที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียน

5. อธิบายขั้นตอนในการระดมความคิดที่จะดำเนินการในวันนี้ร่วมกันคิดลักษณะของกิจกรรมที่จะนำไปใช้สอนนักเรียนของแต่ละเนื้อหาย่อยว่าควรจะใช้วิธีใดที่จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหา นั้น ๆ ได้

อุปกรณ์ : 1. แผ่นป้ายแสดงขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

2. เอกสารผลการระดมความคิดที่เป็นหัวข้อและเนื้อหาย่อที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียน
3. กระดาษขาว

กิจกรรมที่ 4 ร่วมกันคิดลักษณะของกิจกรรมที่จะใช้สอนนักเรียนในแต่ละเนื้อหาย่อ

- จุดประสงค์ : เพื่อให้ได้ลักษณะของกิจกรรมที่จะนำไปใช้ในการสอนนักเรียนของแต่ละเนื้อหาย่อ
- เวลาที่ใช้ : 2 ชั่วโมง 30 นาที (13.30 – 16.00 น.)
- วิธีดำเนินการ : 1. อธิบายหัวข้อ (บทเรียนเรื่องที่) และเนื้อหาย่อที่ต้องนำมาเป็นหัวข้อในการเขียนแผนการเรียนรู้
2. แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วม โดยมีกรรวมนักเรียนและผู้ใหญ่ แล้วให้เลือกนั่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 คนตามความสมัครใจ โดยให้พิจารณาจากความสนใจของตนเองว่าต้องการจะคิดในเนื้อหาย่ออะไร (หากเลือกซ้ำกันมากก็จะพิจารณาให้แยกกลุ่มอีกครั้งหนึ่ง)
  3. อธิบายข้อตกลงในการทำงานกลุ่ม คือ
    - 3.1 เลือกประธาน เลขานุการ ของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้มีผู้นำเสนอและผู้จดบันทึกของกลุ่ม
    - 3.2 เขียนชื่อสมาชิกในกลุ่มลงในกระดาษที่แจกให้
    - 3.3 เอกสารที่เกิดจากการคิดของกลุ่มให้เก็บรวบรวมเพื่อส่งให้ผู้ดำเนินกิจกรรม
 หลังจากเสร็จสิ้นการนำเสนอทุกครั้ง
  4. นำเสนอแผนป้าย “รูปแบบการเขียนลักษณะของกิจกรรมที่จะนำไปใช้สอนนักเรียน” พร้อมทั้งอธิบายวิธีการเขียนกิจกรรมที่จะนำไปสอนนักเรียน แล้วให้ทุกกลุ่มได้คิดตามคำถาม คือ “ร่วมกันคิดลักษณะของกิจกรรมที่จะนำไปใช้สอนนักเรียนของแต่ละเนื้อหาย่อว่าควรจะใช้วิธีใดที่จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหานั้นๆ ได้”
  5. ให้แต่ละกลุ่มพิจารณาเลือกจำนวนเนื้อหาย่อกลุ่มละกี่หัวข้อขึ้นอยู่กับจำนวนกลุ่ม เนื่องจากเนื้อหาย่อ 18 ข้อ (หากมีจำนวนข้อที่เหลือจากการแบ่งก็ให้พิจารากลุ่มที่คิดหรือทำงานรวดเร็วรับผิดชอบในการคิดเนื้อหาที่ยังไม่มีกลุ่มใดเลือก)
  6. ให้ทุกกลุ่มเขียนลงกระดาษ A4 ในแบบฟอร์มที่แจกให้ โดยใน 1 แบบฟอร์มให้เขียน 1 เนื้อหาย่อ
  7. ให้เวลาเขียนทั้งหมดประมาณ 2 ชั่วโมง
  8. หลังจากเขียนเสร็จทีละข้อก็ส่งให้ผู้ช่วยผู้ดำเนินการเป็นผู้เขียนลงในกระดาษปฐพี โดยจะได้เขียนลงในแบบฟอร์ม สำหรับการนำเสนอต่อกลุ่มให้เพื่อการนำเสนอให้ผู้เข้าร่วมคนอื่นได้ร่วมพิจารณาปรับปรุงแก้ไขด้วย
  9. เมื่อคิดครบทุกหัวข้อย่อแล้วจึงนำเสนอทีละเนื้อหาย่อ โดยการให้ตัวแทนของกลุ่มที่คิดในเนื้อหาข้อนั้นๆ ได้ออกมาอธิบายเอง ให้เวลากลุ่มละ 5 นาที
  10. ผู้ดำเนินการขอข้อเสนอแนะในการแสดงความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมระดมความคิดอีกครั้ง
  11. สรุปผลการเขียนรูปแบบการเขียนลักษณะกิจกรรมที่จะนำไปสอนนักเรียนอีกครั้ง

- อุปกรณ์ : 1. กระดาษ A4 เป็นแบบฟอร์มการเขียนรูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปใช้สอนนักเรียน
จำนวน 20 แผ่น
2. กระดาษปรีฟเป็นแบบฟอร์ม “รูปแบบการเขียนรูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปใช้สอน
นักเรียน” จำนวน 20 แผ่น
3. เอกสารหัวข้อ (บทเรียนเรื่องที่) และเนื้อหาย่อ จำนวน 40 แผ่น
4. ปากกาเคมี 10 ด้าม
5. กระดาษกาว

กิจกรรมที่ 5 พักรับประทานอาหารว่าง

ในช่วงเวลาที่ทำงานกลุ่มสามารถออกไปรับประทานอาหารว่างได้ตลอดเวลา

กิจกรรมที่ 6 สรุปประเด็นและผลในการระดมความคิดของครั้งทั้งหมด

- จุดประสงค์ : เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนของผลการระดมความคิดในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น
- เวลาที่ใช้ : 10 นาที (16.00 – 16.10 น.)
- วิธีดำเนินการ : ต้องสรุปตามประเด็นคือ ลักษณะของกิจกรรมที่จะนำไปสอนนักเรียนในแต่ละเนื้อหาย่อ

กิจกรรมที่ 7 การประเมินผลการระดมความคิดในการสร้างหลักสูตร

- จุดประสงค์ : เพื่อให้ทราบผลการดำเนินการระดมความคิดแบบมีส่วนร่วมและการนำไปปรับปรุงแก้ไข
ในครั้งต่อไป
- ระยะเวลาที่ใช้ : 15 นาที (16.10 - 16.25 น.)
- วิธีดำเนินการ : 1. ให้ทุกคนที่เข้าร่วมในการระดมความคิดครั้งนี้ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเป็นรายบุคคล
ในประเด็นดังนี้

1.1 รูปแบบการระดมความคิดในครั้งนี้เป็นอย่างไรบ้าง มีข้อดีหรือข้อควรปรับปรุง
อย่างไร โดยการแยกย่อยในการแสดงความคิดเห็น เช่น วิธีการแบ่งกลุ่ม โอกาสในการแสดงความคิดเห็น บรรยากาศ
โดยทั่วไป และเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม

1.2 ข้อเสนอแนะครั้งต่อไปในการจัดการระดมความคิด

2. แจกกระดาษ A4 คนละ 1 แผ่น แล้วให้แต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นตามประเด็น
ที่กำหนด ให้เวลา 10 นาที
3. เก็บรวบรวมของทุกคน

- อุปกรณ์ : กระดาษ A4 40 แผ่น

กิจกรรมที่ 8 นัดแนะการระดมความคิดในครั้งต่อไป

- ระยะเวลาที่ใช้ : 5 นาที (16.25 – 16.30 น.)
- วิธีดำเนินการ : 1. สรุปกิจกรรมในครั้งนี้ทั้งหมด
2. นัดวันสำหรับการระดมความคิดในครั้งต่อไป คือ การร่วมกันพิจารณาความสมบูรณ์
ของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องป่าของชุมชน โดยจะเสนอว่าควรจะเป็นวันใดวันหนึ่งหลังจากเสร็จงานฝังลูกนิมิตวัดตะ
โหมด ประมาณหลังวันที่ 20 เดือนเมษายน พ.ศ. 2545 แล้วจะส่งหนังสือเชิญเข้าร่วมระดมความคิดอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 5 การพิจารณาปรับปรุงแผนการเรียนรู้และการตกลงร่วมกันในการทดลองใช้หลักสูตร

การระดมความคิดในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น
 เรื่องป่าของชุมชน ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง
 วันจันทร์ที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2545
 ณ ใ้อาคารเรียน โรงเรียนประชาบำรุง

กิจกรรมที่ 1 การลงทะเบียน

เวลาที่ใช้ : 30 นาที (12.30 – 13.00 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. เชิญผู้เข้าร่วมให้ลงทะเบียน

2. รับแจกเอกสารแผนการเรียนรู้ เรื่องป่าของชุมชน (สำหรับให้อ่านทำความเข้าใจ

ในช่วงรอเวลาการดำเนินการขั้นต่อไป)

อุปกรณ์ : แบบฟอร์มการลงทะเบียน จำนวน 1 ชุด

กิจกรรมที่ 2 การเปิดเวทีระดมความคิด

เวลาที่ใช้ : 15 นาที (13.00 – 13.15 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ผู้ดำเนินการกล่าวแนะนำประธานกล่าวเปิดงาน

2. ประธาน คือ อาจารย์สว่าง รามจินดา ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาบำรุง

กิจกรรมที่ 3 การทบทวนขั้นตอนการระดมความคิดในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

จุดประสงค์ : เพื่อความเข้าใจถึงขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

เวลาที่ใช้ : 15 นาที (13.15 – 13.30 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ผู้ดำเนินการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจัดเวทีในการระดมความคิดครั้งนี้ คือ

1.1 เพื่อการนำเสนอให้ทราบถึงผลในการระดมความคิดทั้งหมดของหลักสูตร

เรื่องป่าของชุมชน

1.2 เพื่อร่วมกันคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน

ในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นตั้งแต่การจัดเวทีครั้งแรก เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2545

1.3 เพื่อให้มีข้อตกลงเป็นมติร่วมกันในการนำหลักสูตรไปใช้ในการปฏิบัติจริงได้

2. นำเสนอแผ่นป้าย (กระดาษปรีฟ) เขียนขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรเรื่องป่าของชุมชน

3. ผู้ดำเนินการอธิบายขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรเรื่องป่าของชุมชนว่ามีขั้นตอน

อะไรบ้างที่ได้จัดเวทีระดมความคิดไปแล้ว และครั้งนี้จะมีการดำเนินการอะไรบ้าง

อุปกรณ์ : กระดาษปรีฟเขียนขั้นตอนการสร้างหลักสูตร เรื่องป่าของชุมชน

กิจกรรมที่ 4 ผลการระดมความคิดตามขั้นตอนต่างๆ ทั้งหมด ของหลักสูตรท้องถิ่น

จุดประสงค์ : เพื่อให้เห็นผลที่เกิดจากการระดมความคิดร่วมกันของชุมชนกับโรงเรียนในการสร้างหลักสูตร

เวลาที่ใช้ : 1 ชั่วโมง (13.30 – 14.30 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ผู้ดำเนินการนำเสนอแผ่นป้าย (กระดาษปรีฟ) ทีละแผ่น พร้อมทั้งอธิบายวิธีการที่ได้มา

และผลของการระดมความคิดนั้นๆ ไปด้วย โดยเรียงลำดับดังนี้

1.1 ความคาดหวังในการเรียน เรื่องป่าของชุมชนพร้อมทั้งอธิบายคร่าว ๆ

1.2 หัวข้อและเนื้อหาย่อยเรื่องป่าของชุมชน พร้อมทั้งตั้งคำถาม คือ

1) ความคิดเห็นถึงหัวข้อและเนื้อหาย่อยเดิมกับหัวข้อและเนื้อหาย่อยเดิมแต่มี

การรวบรวมหรือปรับหัวข้อใหม่

2) ตามความคิดเห็นที่ผู้ดำเนินการได้เพิ่มหัวข้อย่อยอีก 3 หัวข้อ หากยอมรับ

ก็ต้องมีคำถามต่อไปคือ ใครจะเป็นคนเขียนรูปแบบกิจกรรมที่จะให้นักเรียนได้เรียน

2. หากทางผู้เข้าร่วมต้องการเขียนรูปแบบกิจกรรมที่จะให้นักเรียนได้เรียนทั้ง 3 เนื้อหาย่อย (ที่เพิ่มเติมมาก็ได้) ให้อเวลาในการเขียน ประมาณ 30 นาที ให้เขียนลงกระดาษปรีฟ พร้อมทั้งการนำเสนอ

3. ให้ผู้เข้าร่วมสามารถแสดงความคิดเห็นได้

อุปกรณ์ : 1. กระดาษปรีฟเขียนผลการระดมความคิดตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ความคาดหวังในการเรียนเรื่องป่าของชุมชน จำนวน 1 แผ่น

1.2 หัวข้อและเนื้อหาย่อยที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียน เรื่องป่าของชุมชน

จำนวน 1 แผ่น

2. ปากกาเคมี สำหรับการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 4 ด้าม

3. กระดาษปรีฟเปล่า จำนวน 3 แผ่น

กิจกรรมที่ 5 พักรับประทานอาหารว่าง

เวลาที่ใช้ : 15 นาที (14.30 – 14.45 น.)

อุปกรณ์ : น้ำ และขนม

กิจกรรมที่ 6 การร่วมพิจารณาปรับปรุงแก้ไข หรือเสนอแนะเพิ่มเติมแผนการเรียนรู้เรื่องป่าของชุมชน

จุดประสงค์ : เพื่อร่วมกันเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแผนการเรียนรู้ให้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง

เวลาที่ใช้ : 45 นาที (14.45 – 15.30 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ผู้ดำเนินการอธิบายในการทำกิจกรรมนี้อย่างคร่าว ๆ

2. ผู้ดำเนินการนำเสนอแผ่นป้าย (กระดาษปรีฟ) ที่เขียนสรุปเนื้อหาย่อยที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากเวทีระดมความคิดได้ร่วมกันคิด เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 24 มีนาคม 2545 โดยสรุปเนื้อหาย่อยที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้โดยการออกภาคสนาม เท่านั้น

3. ให้ผู้เข้าร่วมได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า

3.1 ต้องการออกภาคสนามกี่ครั้ง (ที่สามารถเป็นไปได้และมีความสะดวกใน

การปฏิบัติจริง)

3.2 แต่ละครั้งให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาย่อยอะไรบ้าง

4. ผู้ดำเนินการสรุปการแสดงความคิดเห็นทั้งหมด

อุปกรณ์ : 1. กระดาษปรีฟเขียนสรุปเนื้อหาย่อยที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้โดยการออก

ภาคสนามตารางให้มีความสะดวกในการนำมาดูเพื่อการวิเคราะห์จำนวน 1 ชุด

2. ปากกาเคมีสำหรับการปรับปรุงเพิ่มเติม จำนวน 1 ด้าม

กิจกรรมที่ 7 ร่วมแสดงความคิดเห็นถึงการเปิดโอกาสให้มีการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในการสร้างหลักสูตร

จุดประสงค์ : เพื่อประเมินผลการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในการสร้างหลักสูตรเรื่อง
ป่าของชุมชน

เวลาที่ใช้ : 45 นาที (15.30 – 16.15 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ผู้ดำเนินการอธิบายถึงเหตุผลที่จะให้ผู้เข้าร่วมได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในการสร้างหลักสูตรครั้งนี้

2. ให้ผู้เข้าร่วมแบ่งกลุ่มๆ ละ 2 คน

3. นำเสนอให้ร่วมกันคิดตามประเด็น ดังนี้

3.1 ผลดีผลเสียของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนในการสร้างหลักสูตรเรื่อง
ป่าของชุมชนครั้งนี้

3.2 มีความเป็นไปได้หรือไม่ที่โรงเรียนจะนำหลักสูตรไปใช้จริงขึ้นอยู่กับอะไรบ้าง

3.3 ท่านต้องการให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในการสร้าง
หลักสูตรในเรื่องอื่น ๆ เกิดขึ้นอีกหรือไม่ เพราะอะไร

3.4 ลักษณะการมีส่วนร่วมแบบใดที่ต้องการให้เกิดขึ้นระหว่างชุมชนกับโรงเรียน

3.5 หากท่านมีข้อเป็นผู้ให้ความรู้แก่นักเรียน ในหลักสูตรครั้งนี้ด้วยท่านคิดว่าจะ

ปฏิบัติตัวอย่างไรบ้าง เพราะอะไร

4. ให้อเวลาในการคิดประมาณ 30 นาที โดยให้เขียนลงในกระดาษ A4

5. ผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมแล้วนำมาอ่านให้ฟังอย่างคร่าว ๆ

6. ให้ผู้เข้าร่วมสามารถเพิ่มเติมข้อคิดเห็นได้

อุปกรณ์ : 1. กระดาษปรีฟเขียนประเด็นให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงความคิดเห็น จำนวน 1 แผ่น

2. กระดาษ A4 จำนวน 25 แผ่น

3. ปากกาลูกกลิ้ง

กิจกรรมที่ 8 ข้อตกลงร่วมกันในการนำหลักสูตรไปใช้ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และผู้วิจัย

จุดประสงค์ : 1. เพื่อแสดงถึงการยอมรับในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการเรียนการสอน
ของโรงเรียนประจำบ้าน

เวลาที่ใช้ : 15 นาที (16.15 – 16.30 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ให้ทางโรงเรียนได้กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้จริงในช่วงเวลาใด เป็นส่วนใด
ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีใครเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน

2. ให้ผู้เข้าร่วมที่เป็นตัวแทนของชุมชน ได้กล่าวถึงวิธีการสำหรับให้ทางโรงเรียน
ได้ติดต่อประสานงานเพื่อเชิญเข้ามาเป็นวิทยากรในโรงเรียนหรือการออกภาคสนาม

3. ถามผู้เข้าร่วมว่าครั้งต่อไปต้องการจะพบกันอีกเมื่อไร พบกันอีกหรือไม่ก่อนที่จะ
นำหลักสูตรไปใช้จริง (หากคำตอบว่าไม่พบกันอีก ก็ขออนัดครั้งต่อไปตาม ข้อที่ 4)

4. ผู้ดำเนินการกล่าวถึงการนัดในครั้งต่อไป เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการนำหลักสูตร
ไปใช้และการปรับปรุงแก้ไขให้สะดวกต่อการปฏิบัติมากที่สุดประมาณปลายเดือนมิถุนายน พ.ศ.2545

ขั้นตอนที่ 6 การวางแผนการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปทดลองจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

การระดมความคิดในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

เรื่องป่าของชุมชน ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

วันจันทร์ที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2545

ณ ห้องสมุด โรงเรียนประชารุ่ง

กิจกรรมที่ 1 ลงทะเบียน

เวลาที่ใช้ : 30 นาที (08.30 – 09.00 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. เชิญผู้เข้าร่วมทุกคนได้ลงชื่อในใบลงทะเบียน

2. รับเอกสารแผนการเรียนรู้คนละ 1 ชุด

อุปกรณ์ : 1. ใบลงทะเบียน จำนวน 1 ชุด

2. เอกสารแผนการเรียนรู้ จำนวน 20 ชุด

กิจกรรมที่ 2 กล่าวเปิดงาน

เวลาที่ใช้ : 10 นาที (09.00 – 09.10 น.)

วิธีดำเนินการ : เชิญประธานในพิธีได้กล่าวเปิดงาน โดย ผอ.สว่าง รวมจินดา

กิจกรรมที่ 3 กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างโรงเรียนกับบุคคลที่เป็นวิทยากรใน

การสอนเรื่องป่าของชุมชน

จุดประสงค์ : เพื่อความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับเหตุผลในการร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เวลาที่ใช้ : 10 นาที (09.10 – 09.20 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ผู้ดำเนินการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นครั้งนี้ทีละข้อคือ

1.1 เพื่อให้ทราบแนวปฏิบัติของโรงเรียนในการนำหลักสูตรเรื่องป่าของชุมชนไปใช้

1.2 เพื่อการตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหา เวลาและผู้รับผิดชอบในการถ่ายทอด

ความรู้ให้แก่นักเรียนในแต่ละเนื้อหา

1.3 เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติช่วงทดลองใช้หลักสูตรเรื่องป่าของ

ชุมชนไปใช้

2. ผู้ดำเนินการพูดเล่าถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน โดยการยก

ตัวอย่างกรณีที่เคยทำแล้วประสบความสำเร็จในการปฏิบัติ

3. ให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

อุปกรณ์ที่ใช้ : แผ่นใส (กระดาษปฐพีขึ้นอยู่กับสถานที่จัด) วัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

จำนวน 1 แผ่น

กิจกรรมที่ 4 การชี้แจงของทางโรงเรียนในประเด็นของเวลา กลุ่มนักเรียน และครูที่รับผิดชอบในเรื่องป่าของชุมชน

จุดประสงค์ : เพื่อให้ทราบถึงแนวปฏิบัติของโรงเรียนในการนำหลักสูตรเรื่องป่าของชุมชนไปใช้

เวลาที่ใช้ : 10 นาที (09.20 – 09.30 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. เชิญ ผอ.โรงเรียนประจำรุ่ง (อาจารย์สว่าง รวมจินดา) ให้อธิบายในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1.1 เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจำนวนเท่าไรและจัดอยู่ในส่วนใดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของช่วงชั้นที่ 3

1.2 หลักสูตรนี้จะใช้กับนักเรียนกลุ่มใด และมีครู – อาจารย์ท่านใดเป็นผู้รับผิดชอบ (ต้องการทราบเพื่อให้เกิดความสะดวกในการติดต่อประสานงานต่อไป)

2. เชิญผู้เข้าร่วมคนอื่นสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

3. ผู้ดำเนินการสรุปผลการชี้แจงอีกครั้ง

กิจกรรมที่ 5 รับประทานอาหารว่าง

เวลาที่ใช้ : 10 นาที (09.30 – 09.40 น.)

อุปกรณ์ที่ใช้ : ขนม และน้ำ

กิจกรรมที่ 6 การตกลงร่วมกันในประเด็นเนื้อหาและเวลาที่แต่ละคนรับผิดชอบในการสอน

จุดประสงค์: เพื่อการตกลงร่วมกันเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมของเนื้อหา เวลาที่ใช้และผู้รับผิดชอบในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนในแต่ละเนื้อหาให้มีความเหมาะสม

เวลาที่ใช้ : 2 ชั่วโมง (09.40 – 11.40 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ให้ดูเอกสารแผนการเรียนรู้ (ที่ได้รับแจกตอนลงทะเบียน) โดยการดูไปพร้อม ๆ กัน

2. ซึ่งในการร่วมกันพิจารณานั้นต้องดูไปที่ละเนื้อหาย่อย โดยในแต่ละเนื้อหาย่อย

จนครบทุกเนื้อหาย่อยต้องพิจารณาประเด็นดังนี้

2.1 รูปแบบกิจกรรม

2.2 เวลาที่ใช้

2.3 ผู้ให้ความรู้ และคนดังกล่าวมีความพร้อมแค่ไหน

3. ผู้ดำเนินการสรุปผลเป็นช่วง ๆ

4. ผู้ดำเนินการสรุปรูปแบบกิจกรรมที่ต้องมีการนำนักเรียนไปสัมผัสพื้นที่จริงในป่า ดังนี้

4.1 ต้องนำนักเรียนไปสัมผัสพื้นที่จริงกี่ครั้ง (ไม่ควรเกิน 3-4 ครั้ง : จากการประชุม

ครั้งที่แล้ว)

4.2 พาไปในพื้นที่ใดบ้าง

4.3 ให้เด็กรู้ในเนื้อหาอะไรบ้าง

5. ขอความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมทั้งหมดว่า “สามารถจัดวางเป็นแผนการดำเนินงานสำหรับการปฏิบัติแต่ละสัปดาห์ได้หรือไม่ หากไม่ได้จะให้ใครเป็นคนจัดวางแผน”

6. ผู้ดำเนินการสรุปผลการนำนักเรียนไปสัมผัสพื้นที่จริงในป่า

อุปกรณ์ที่ใช้ : 1. แผนการเรียนรู้สำหรับแจกทุกคน จำนวน 20 ชุด

2. แผ่นใสที่เขียนแผนการเรียนรู้สำหรับการแก้ไขให้ชัดเจน

3. ปากกาเขียนแผ่นใส

4. แผ่นใสเปล่าสำหรับการสรุปบางประเด็น

กิจกรรมที่ 7 การแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติในการนำหลักสูตรเรื่องป่าของชุมชนไปใช้

จุดประสงค์ : เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติในช่วงการนำหลักสูตรเรื่องป่าของชุมชน ไปใช้

เวลาที่ใช้ : 20 นาที (11.40 – 12.00 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ให้ทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งกลุ่มใหญ่ในประเด็นดังนี้

1.1 การติดต่อประสานงานหากมีการเปลี่ยนแปลงให้ติดต่อผ่านใคร ในส่วนของโรงเรียน และในส่วนของชุมชน

1.2 การส่งหนังสือเชิญหรือการบอกกล่าวให้รู้ล่วงหน้าในการมาเป็นวิทยากร มีความจำเป็นหรือไม่อย่างไร

1.3 ค่าตอบแทนสำหรับวิทยากร มีความจำเป็นหรือไม่ หรือควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร

1.4 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดรูปแบบกิจกรรมแต่ละครั้งจะมีการตกลงกันอย่างไร

2. ผู้ดำเนินการสรุปผลลงในแผ่นใส เพื่อให้ทุกคนได้เห็นอย่างชัดเจน

3. ผู้ดำเนินการสอบถามถึงรูปแบบในการจัดเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในครั้งนี้

อุปกรณ์ที่ใช้ : 1. แผ่นใส

2. ปากกาเขียนแผ่นใส

ขั้นตอนที่ 7 การติดตามและประเมินผลเพื่อร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้หลักสูตร

การระดมความคิดในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

เรื่องป่าของชุมชน ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

วันพฤหัสบดีที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2545

ณ วัดตะโหมด

เนื่องจากการจัดระดมความคิดวันนี้เป็นการสรุปงานของนักศึกษาที่ได้เข้าศึกษาในชุมชนตะโหมด จำนวน 4 คน¹ ดังนั้นจึงเชิญผู้เข้าร่วมที่เกี่ยวข้องกับงานของทั้ง 4 คน ผู้เข้าร่วมทุกคนก็มีส่วนรับรู้งานทั้ง 4 เรื่องด้วย

1. ผู้เข้าร่วมได้นั่งเป็นครึ่งวงกลมพูดคุยกันในศาลาวัดตะโหมด

2. อธิบายการจัดเวทีระดมความคิดในครั้งนี้จะเป็นการสรุปงานของทั้ง 4 คน โดยมีการเรียงเรื่องที่จะพูด ดังนี้ คือ นางสาวสนทนา เมืองสุข นางสาวชัชววรรณ นนทพุทท นางสาวปาริฉัตร วงศ์พานิช และ นางสาวธรรมศาสตร์ โสคติพันธ์ สำหรับประเด็นในการระดมความคิดของนางสาวสนทนา เมืองสุข และ นางสาวธรรมศาสตร์ โสคติพันธ์ จะเป็นการระดมความคิดในระหว่างการนำข้อมูลไปใช้ ส่วนของนางสาวปาริฉัตร วงศ์พานิช และนางสาวชัชววรรณ นนทพุทท เป็นการสรุปผลการศึกษาทั้งหมด ซึ่งในการระดมความคิดที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัยโดยตรงสามารถสรุปประเด็นในการระดมความคิดได้ดังนี้

2.1 ข้อจำกัดหรืออุปสรรคและวิธีการปรับปรุง ที่เกิดขึ้นจากใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องป่าของชุมชน

2.2 สรุปผลการศึกษาหรือผลการดำเนินการร่วมกันกับชุมชนทั้งหมดตั้งแต่เริ่มเข้ามาศึกษาในชุมชน

ตะโหมด

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลบางส่วนที่เกิดขึ้นจากการศึกษาชุมชน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ชี้แจงเพิ่มเติมได้

3. อธิบายบทบาทของนักวิจัยในฐานะผู้สังเกตการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องป่าของชุมชนนี้

4. รูปแบบในการระดมความคิดนั้นจะเป็นการเขียนหัวข้อในการสนทนาลงในกระดาษรูปฟ่แล้วร่วมกันระดมความคิดไปตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้คร่าว ๆ

¹ วิทยานิพนธ์อีก 4 เรื่อง คือ 1. นางสาวสนทนา เมืองสุข ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น : กรณีศึกษาเรื่องป่าของชุมชน ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

2. นางสาวชัชววรรณ นนทพุทท ศึกษาเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาป่าชุมชนเขาหัวช้าง ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

3. นางสาวปาริฉัตร วงศ์พานิช ศึกษาเรื่อง การจัดทำเส้นทางศึกษารวมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาป่าชุมชนเขาหัวช้าง ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

4. นางสาวธรรมศาสตร์ โสคติพันธ์ ศึกษาเรื่อง กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการจัดการป่าชุมชน : กรณีศึกษาป่าชุมชนเขาหัวช้าง ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

ข้อจำกัดหรืออุปสรรคและวิธีการปรับปรุง ที่เกิดขึ้นจากใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องป่าของชุมชน

ข้อจำกัดหรืออุปสรรค	วิธีการปรับปรุง

5. สรุปและจดบันทึกลงในกระดาษรูปสี่เหลี่ยม
6. สรุปประเด็นของการนำปรับปรุงสำหรับใช้ในเวลาที่เหลือของหลักสูตรนี้ต่อไป
7. อธิบายถึงการร่วมแสดงความคิดเห็นในครั้งต่อไปในช่วงกลางเดือนกรกฎาคมนี้ ซึ่งเป็นการสรุปการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ว่าเกิดผลอย่างไรบ้าง สามารถสร้างการเรียนรู้ให้นักเรียนได้หรือไม่

ขั้นตอนที่ 8 การสรุปกระบวนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น
 การระดมความคิดในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น
 เรื่องป่าของชุมชน ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง
 วันพุธที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2545
 ณ วัดตะโหมด

กิจกรรมที่ 1 ลงทะเบียน

- เวลาที่ใช้ : 30 นาที (09.30 – 10.00 น.)
 วิธีดำเนินการ : เชิญผู้เข้าร่วมทุกคนได้ลงชื่อในใบลงทะเบียน
 อุปกรณ์ : ใบลงทะเบียน จำนวน 1 ชุด

กิจกรรมที่ 2 กล่าวเปิดงาน

- เวลาที่ใช้ : 10 นาที (10.00 – 10.10 น.)
 วิธีดำเนินการ : เชิญพระครูสังฆรักษ์วิชาญ ปสนน จิตโต กล่าวเปิดงาน

กิจกรรมที่ 3 อธิบายการร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

- จุดประสงค์ : เพื่อความเข้าใจตรงกันถึงวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการในการเข้าร่วมกิจกรรม
 เวลาที่ใช้ : 5 นาที (10.10 – 10.15 น.)
 วิธีดำเนินการ : 1. นำเสนอและอธิบายแผ่นป้ายกระดาดรูปที่เขียนวัตถุประสงค์ และประเด็นต่าง ๆ
 ที่จะให้ผู้เข้าร่วมได้ร่วมระดมความคิด
 2. เปิดโอกาสให้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้
 อุปกรณ์ที่ใช้ : 1. กระดาดรูปเขียนอธิบายวัตถุประสงค์ในการจัดระดมความคิด คือ
 1.1 เพื่อให้ทราบผลการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ปฏิบัติจริง
 1.2 เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการสร้างหลักสูตรทั้งหมดตั้งแต่
 การสร้างหลักสูตรจนกระทั่งการนำหลักสูตรไปทดลองใช้
 2. กระดาดขาว

กิจกรรมที่ 4 สรุปกระบวนการในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นและการนำหลักสูตรไปใช้

- จุดประสงค์ : เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เข้าใจตรงกันเกี่ยวกับกระบวนการในการสร้างและการนำหลักสูตร
 ท้องถิ่นไปทดลองใช้
 เวลาที่ใช้ : 30 นาที (10.15 – 10.45 น.)
 วิธีดำเนินการ : 1. พุดคุยซักถามถึงจำนวนผู้เข้าร่วมในช่วงการสร้างหลักสูตรและช่วงการนำหลักสูตรไป
 ทดลองใช้
 2. ผู้ดำเนินการนำเสนอกระดาดรูปที่ได้สรุปการดำเนินงานในช่วงการระดมความคิด
 ในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องป่าของชุมชน
 3. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้ร่วมซักถามและแสดงความคิดเห็น

4. ผู้ดำเนินการนำเสนอการจัดการเรียนการสอนช่วงการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปทดลองใช้ในประเด็นของโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นการจัดเรียนการสอนของนักเรียนชั้น ม. 1 โดยจะเน้นที่หน่วยการเรียนหนึ่งของสาระเพิ่มเติม ส.01 (ตะโหมดศึกษา) อาจารย์ที่รับผิดชอบ คือ อาจารย์พันทวี พิภทอง โดยจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนชั้น ม.1 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 90 คน ในช่วงเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม พ.ศ.2545

5. เปิดโอกาสให้ซักถามได้

6. ผู้ดำเนินการนำเสนอผลการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในครั้งที่ผ่านมา ในประเด็นของข้อจำกัดหรืออุปสรรคและวิธีการปรับปรุงที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น

7. สอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขหรือยังไม่แก้ไขอย่างไรบ้าง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

8. ให้นักเรียนที่ได้เรียนหลักสูตรนี้เป็นผู้นำเสนอป้ายนิเทศแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียนในช่วงการนำหลักสูตรไปใช้

9. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

อุปกรณ์ที่ใช้ : 1. กระดาษปฐพีที่ได้สรุปการดำเนินงานในช่วงการระดมความคิดเห็นในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

2. สรุปโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นการจัดเรียนสอนของนักเรียนชั้น ม. 1

3. สรุปข้อจำกัดหรืออุปสรรคและวิธีการปรับปรุงการใช้หลักสูตรท้องถิ่น

4. ป้ายนิเทศแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียนในช่วงการนำหลักสูตรไปใช้

5. กระดาษขาว

กิจกรรมที่ 5 การร่วมแสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่กำหนด

จุดประสงค์ : 1. เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตรและการทดลองใช้หลักสูตร

2. เพื่อนำข้อมูลจากการร่วมแสดงความคิดเห็นไปใช้เป็นข้อเสนอแนะและปรับปรุงสำหรับการสร้างและการนำหลักสูตรไปใช้ในครั้งต่อไป

เวลาที่ใช้ : 1 ชั่วโมง 15 นาที (10.45 – 12.00 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ผู้ดำเนินการอธิบายถึงการดำเนินการในกิจกรรม คือ นำเสนอครั้งละ 1 ประเด็นแล้วให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และสรุปประเด็นลงในกระดาษปฐพี

2. ให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นทีละและผู้ดำเนินการสรุปลงในกระดาษปฐพีตามประเด็นดังนี้

2.1 วิธีการจัดการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในช่วงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง

2.2 ความคิดเห็นต่อกลุ่มเป้าหมายในการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

2.3 เนื้อหาที่จะให้ความรู้แก่นักเรียนควรเพิ่มเติมหรือลดอย่างไรบ้าง

2.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงเหมาะสมหรือไม่

2.5 วิทยากร

2.6 กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรเพิ่มเติมหรือปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง

2.7 วิธีการประเมินในแต่ละกิจกรรมที่ใช้จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความเหมาะสมหรือไม่

2.8 ผลประโยชน์ที่ได้รับทั้งต่อตัวเอง ชุมชนหรือสังคม และต่อโรงเรียน

3. ในช่วงของการร่วมแสดงความคิดเห็นนั้น หากนักเรียนทั้งที่ร่วมสร้างหลักสูตร และเป็นผู้ได้ใช้หลักสูตร หากนักเรียนไม่ค่อยพูดสามารถแก้ไขด้วยการให้นักเรียนเขียนลงในกระดาษของตนเอง แล้วให้ลุกขึ้นอ่านให้ผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ ได้ฟัง เพื่อเป็นการลดความประหม่าในการพูดต่อหน้าผู้ใหญ

4. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้เสนอแนะผลการสรุปของผู้ดำเนินการ

- อุปกรณ์ที่ใช้ :
1. กระดาษปฎูฟเขียนประเด็นสำหรับการร่วมแสดงความคิดเห็น
  2. กระดาษปฎูฟเปล่าสำหรับเขียนสรุปผล
  3. ปากกาคอมพิวเตอร์
  4. กระดาษขาว

กิจกรรมที่ 6 ขอบคุณผู้เข้าร่วมระดมความคิด

วัตถุประสงค์ : เพื่อมอบของที่ระลึกสำหรับขอบคุณต่อการเสี่ยสละของผู้เข้าร่วมในการระดมความคิด

เวลาที่ใช้ : 15 นาที (12.00 – 12.15 น.)

วิธีดำเนินการ : 1. ผู้ดำเนินการเชิญอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 2 ท่านได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมระดมความคิดตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องป่าของชุมชน

2. ผู้ดำเนินการกล่าวสรุปและเชิญอาจารย์ที่ปรึกษามอบของที่ระลึกแก่โรงเรียนประชาบำรุง และมอบหนังสือหลักสูตรท้องถิ่นแก่ผู้เข้าร่วมทุกคนและถือเป็นการเสร็จสิ้นในการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน ในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องป่าของชุมชนในครั้งนี้

กิจกรรมที่ 7 รับประทานอาหารร่วมกัน

- อุปกรณ์ที่ใช้ :
1. อาหาร
  2. น้ำ
  3. น้ำแข็ง
  4. แก้วน้ำ